

Üstün Yetenekliler E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yetenekliler E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32321>

Öz

Üstün Yetenekliler E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i (ÜYETÖ), ö?retmenlerin üstün yetenekli ö?rencilerin e?itimi, özel hizmetler ve destek mekanizmalar?na ili?kin sahip olduklar? tutumlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir araçtır. Hasan Said Tortop taraf?ndan 2014 y?l?nda Türkiye ba?lam?nda yeniden gözden geçirilmi? ve uyarlanm??tır. Ölçek, 14 maddeden olu?makta ve üç ana alt boyutta incelenmektedir. Bu çal??ma, ölçe?in yap?sal geçerli?ini Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test ederek, Türk e?itim sistemi içerisindeki ö?retmenlerin üstün yetenekliler e?itimine dair alg?lar?n? ve deste?e yönelik e?ilimlerini ortaya koymay? hedeflemektedir. Ölçe?in genel güvenirlik katsay?s? yüksek olup, e?itim psikolojisi alan?nda önemli bir ölçüm aracı olarak kullan?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Üstün yetenekliler, üstün yetenekliler e?itimi, ö?retmen tutumlar?, psikometrik özellikler, tutum ölçe?i, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Hasan Said Tortop

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin üstün yetenekli ö?rencilere yönelik özel e?itim hizmetlerinin gereklili?i, faydas? ve uygulanma biçimleri hakk?ndaki tutumlar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, ö?retmenlerin bu ö?rencilere özel destek sa?lanmas?, ayr? s?n?f ortamlar?nda e?itim görmeleri ve bu tür yat?r?mlar?n genel olarak desteklenmesine ne ölçüde olumlu veya olumsuz yakla?t?klar?n? belirlemeye odaklanm??tır.

Ölçek, e?itim politikalar?n?n ve uygulama stratejilerinin belirlenmesinde, ö?retmen e?itim programlar?n?n üstün yetenekliler konusundaki fark?ndal??? art?rma ihtiyac?n? tespit etmede önemli bir rol oynar. Böylece, e?itimcilerin bu özel ö?renci grubuna yönelik alg?lar? üzerinden mevcut e?itim sistemindeki eksiklikler ve güçlü yönler anla??labilir.

Yap?

Üstün Yetenekliler E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i, üstün yetenekli ö?rencilere yönelik tutum yap?s?n? üç ana faktör (alt boyut) altında incelemektedir. Bu üç boyut, ö?retmenlerin farklı boyutlardaki inanç ve yarg?lar?n? temsil eder. Ölçek, bu üç alt boyut arac?l???yla tutumun çok yönlü do?as?n? yakalamay? amaçlamaktadır.

Ölçeğin yapısal modeli, üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına verilen önemi, özel hizmetlerin potansiyel olumsuz etkilerine dair endişeleri ve özel sınıf ortamlarının etkinliğine dair inançları kapsamaktadır. Bu faktörler, alanyazında sıkça tartışılan üstün yetenekliler eğitimindeki temel ikilemleri yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliği, madde analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Madde analizi sonucunda düşük korelasyon gösteren bazı maddeler ölçekten çıkarılmış ve kalan maddelerin toplam madde korelasyonu değerlerinin **0.31 ile 0.56** arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aralık, maddelerin ölçeğin genel yapısıyla yeterli düzeyde uyumlu olduğunu göstermektedir.

DFA sonuçları, ölçeğin üç faktörlü yapıyla uyumunu değerlendirmek için kullanılmıştır. Elde edilen uyum indeksleri şunlardır: $\chi^2=235.7$, serbestlik derecesi (df)=74, $p=0.000$. Uyum iyiliği oranları (χ^2/df) 3.19 olarak bulunmuştur ki bu değer, kabul edilebilir sınırların içerisinde (genellikle 5'in altı kabul edilir). Diğer önemli uyum indeksleri ise şöyledir: NFI=0.802, CFI=0.853, GFI=0.911 ve RMSEA=0.079. Özellikle GFI (Uyum İyiliği İndeksi) değerinin 0.90'ın üzerinde olması ve RMSEA (Yaklaşık Hata Karekökü Ortalaması) değerinin 0.08'in altında olması, modelin kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyuma sahip olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alfa** güvenilirlik katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bütününe ait Cronbach Alfa katsayısı **0.801** olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları ise şöyledir:

Birinci alt boyut (Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek Boyutu): **0.724**

İkinci alt boyut (Üstün Yeteneklilere Özel Hizmetlere Karşı Olma): **0.614**

Üçüncü alt boyut (Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma): **0.749**

Alt boyut güvenilirlik katsayıları, ikinci alt boyut hariç (0.614), kabul edilebilir düzeyde veya iyi düzeyde iç tutarlılığa sahiptir. İkinci alt boyutun katsayısı alt sınırdaki olması rağmen, psikometrik çalışmalar bağlamında genellikle kabul edilebilir bir aralıkta değerlendirilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal bütünlüğünü test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç boyutlu yapısının toplanan verilerle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemeyi sağlar. Analizler, bağlamda yer alan maddelerin bazıları atılmasıyla, 14 maddelik son formun üç faktörlü yapısının doğrulanması.

DFA sonuçları ($\chi^2/df=3.19$; NFI=0.802; CFI=0.853; GFI=0.911; RMSEA=0.079), modelin veriye genel olarak iyi uyum sağladığını göstermiştir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine yönelik tutumlarının sadece tek bir genel faktör yerine, üç farklı ancak ilişkili alt boyutta ele alınması gerektiğini desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme/Uyarlama (Türkçe bağlam için yeniden gözden geçirme)

Format: Derecelendirme formatı (Kaynakta derecelendirme bilgisi net belirtilmemiş olsa da, tutum ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 7'li Likert tipi kullanılır. Orijinal çalışmanın detayları bu bilgiye erişim sağlar.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetkinler (Öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleriyle ilgilenen veya bu alanda görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, eğitim ve destek konularındaki ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, özel yetenekler, öğretmen algısı, tutum ölçümü, psikometri, güvenirlilik, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Bağlantılı Kurum E-posta Adresleri: hasansaid@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

??zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Hasan Said Tortop taraf?ndan 2014 y?I?nda yay?mlanan makale kapsam?nda yeniden gözden geçirilmi?tir. Kullan?m izinleri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in ticari kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, a?a??daki adresten indirilebilir: The original PDF can be downloaded here: ustun-yetenekliler-egitimine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tortop, H. S. (2014). Öğretmenler için Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Tutum Ölçe?i Türkiye için uyarlama çal??mas?n?n yeniden gözden geçirilmesi. *Üstün Yetenekliler E?itimi ve Ara?t?rmalar? Dergisi (UYAD)*, 2(2), 63-71. Eri?im adresi: uyad.beun.edu.tr

Ölçek Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek toplam 14 madde ve 3 alt boyuttan olu?maktadır:

Üstün Yeteneklilerin ?htiyaçlar? ve Destek Boyutu (7 m): Öğrenme güçlü?ü olan öğrenciler için ayrılan yat?r?mlar?n ayn?s?n? üstün öğrenciler için de yapmal?y?z.

Üstün Yeteneklilere Özel Hizmetlere Kar?? Olma (3 m): Eğer üstün yetenekli çocuklara özel destek ve ilgi verilirse kibirli veya bencil olabilirler.

Özel Yetenek S?n?flar? Olu?turma (4 m): Üstün yetenekli öğrencilerin e?itim gereksinimlerinin kar??lanması en iyi yolu onlar? özel s?n?flara koymakt?r.